

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Gemeente Nieuwegein
dhr. B.P. van Asselt
Postbus 1
3430 AA Nieuwegein

datum: 13 april 2011
ons kenmerk: 10-659/11.10809/JerBr
uw kenmerk: nr. 29203
auteur: G.J. Brandjes
projectleider: F.L.A. Brekelmans
status: versie 1

Notitie *quick scan* beschermde soorten fietsbrug Amsterdam-Rijnkanaal, Nieuwegein

Inleiding

De gemeente Nieuwegein is voornemens om over het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) ter hoogte van de Plofsluis een fietsbrug te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Voor de ligging van het onderzoeksgebied en de projectie van de beoogde fietsbrug, zie Figuur 1 en 2 (volgende pagina) en de fotobijlage. Het onderzoeksgebied betreft behoudens een populierenbosje met name een door koeien begraasd weiland, een sloot parallel aan het ARK (plus het huidige fietspad) en een aantal dwarssloten. Deze dwarssloten zijn ondieper (15-20 cm) dan de parallelsloot (35-40 cm) en voorzien van spaarzame onderwatervegetatie (de parallelsloot is vrijwel onbegroeid). Zie verder de fotobijlage.

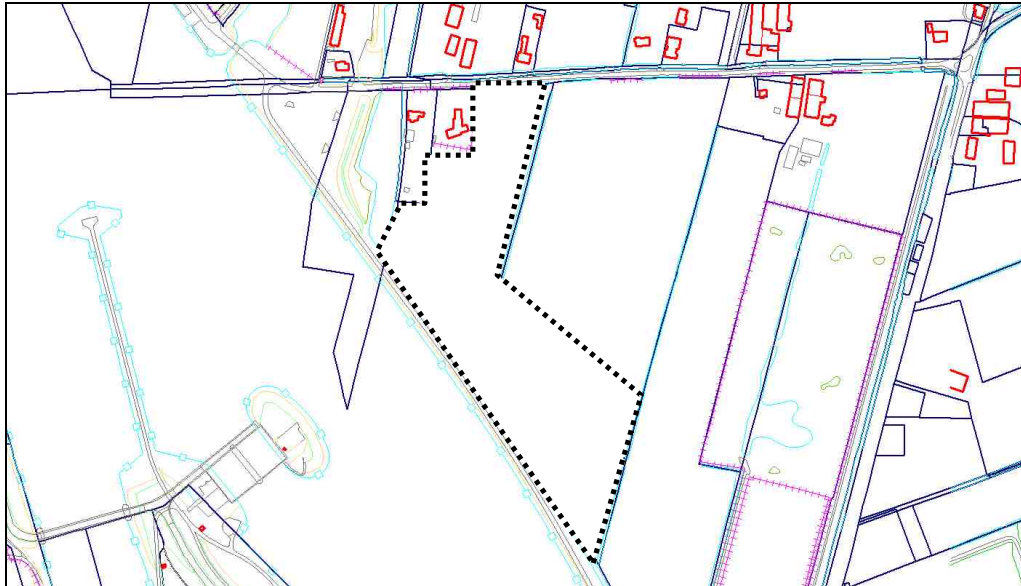
Methodiek

Het plangebied is op 7 april 2011 bezocht¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Bij het onderzoek is tevens gebruik gemaakt van een schepnet om een indicatie te krijgen van het voorkomen van vissen en amfibieën. De aanwezige bomen (met name betreffende een

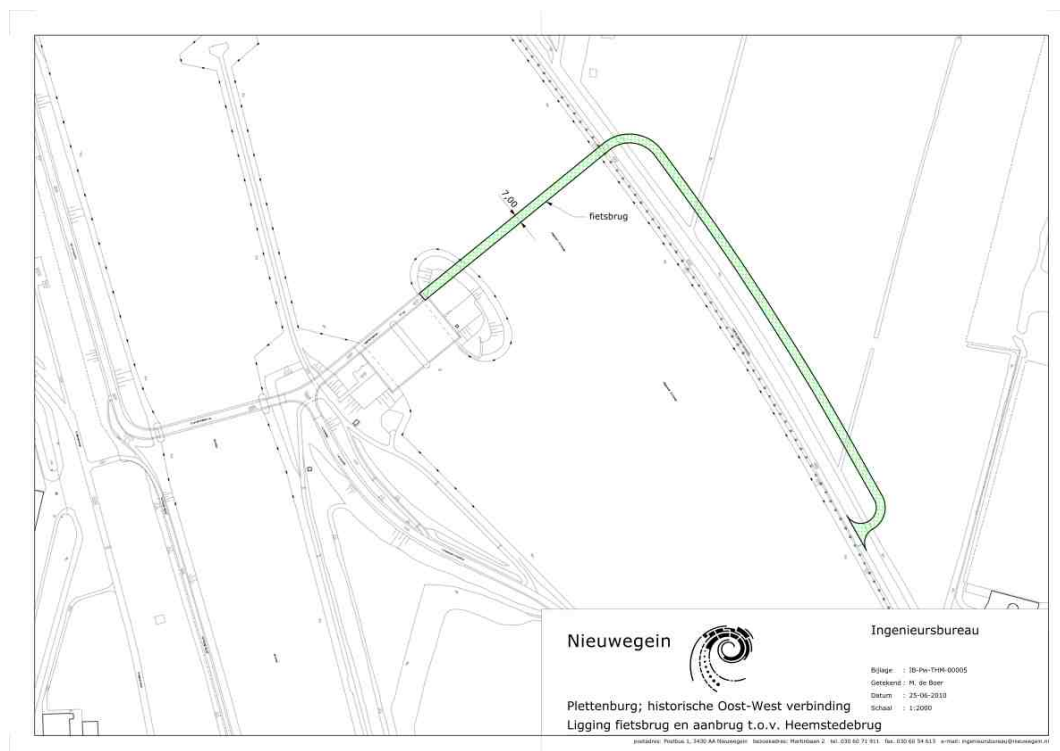
¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

populierenbosje, zie Figuur 1) zijn bekeken op aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen (en mestsporen) van vleermuizen (oude spechtengaten, spleten etc.).

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, zijn regionale rapporten, verslagen, atlanten overige achtergronddocumentatie en online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder de NDFF (www.telmee.nl, www.waarneming.nl, etc.).

Figuur 1. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (zone binnen het gestippelde kader). Linksonder de huidige Plofsluis (bron: Gemeente Nieuwegein).

Figuur 2. Plankaart van de fietsbrug plus aanvoerpad.

Resultaten

Planten

In het plangebied (de ingreepzone) zelf zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen; deze worden hier ook niet verwacht. Echter, op slechts een tiental meters respectievelijk op ca. 200 meter bij het plangebied vandaan (in noordelijke richting) zijn geschikte groeiplaatsen van zwanebloem respectievelijk dotterbloem in beperkte mate aanwezig. Van deze laatste soort zijn ook daadwerkelijk 4 bloeiende pollens aangetroffen tijdens het veldbezoek (zie foto). Voor bloeiende zwanebloemen viel het veldbezoek te vroeg in het jaar. Dotterbloem en zwanebloem zijn soorten van Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Ongewervelden

De platte schijfhoren kwam tot 1990 nog in de regio Utrecht / Nieuwegein voor (Stichting ANEMOON, 2005), maar waarnemingen sinds 1990 ontbreken, met uitzondering van Polder Rijnenburg ten westen de A2 bij Nieuwegein. Het habitat in het plangebied is niet geschikt voor deze soort (die helder, voedselarm water, rijk aan modderwatervegetatie prefereert, met name in laagveengebieden). Nader onderzoek naar deze strikt beschermde soort in het plangebied (laboratoriumanalyse van een representatief aantal te nemen monsters) wordt op basis van het bovenstaande dan ook niet noodzakelijk geacht. In het plangebied zijn geen overige beschermde soorten ongewervelden aangetroffen; deze worden hier ook niet verwacht.

Vissen en amfibieën

De parallelsloot is vrij troebel en op 7 april 2011 op ca. 10 plekken bemonsterd. Hier werd in totaal slechts één driedoornige stekelbaars gevangen. De dwarssloten zijn eveneens vrij troebel, maar dermate ondiep, dat ze op zicht goed afgezocht konden worden op (eieren van) amfibieën. Daarnaast zijn ook deze sloten op 7 april 2011 intensief bemonsterd met een schepnet, op 25 locaties, gelijkmatig verdeeld over de ingreepzone. Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd.

Scheppen in de twee dwarssloten op 25 locaties:

1. driedoornige stekelbaars (5) ('driedoorn')	14. –
2. driedoorn (1), kleine watersalamander (1)	15. –
3. –	16. –
4. –	17. driedoorn (1)
5. driedoorn (1)	18. –
6. driedoorn (1)	19. driedoorn (2); zicht: eisnoer gew. pad (5)
7. tiendoorn (2); zicht: eisnoer gew. pad (1)	20. driedoorn (1)
8. –	21. –
9. driedoorn (1), tiendoorn (3)	22. –
10. driedoorn (1)	23. –
11. –	24. –
12. driedoorn (3)	25. –
13. –	

In de sloten zijn geen beschermde vissoorten gevangen, maar slechts twee algemene soorten (driedoornige stekelbaars en tiendoornige stekelbaars) in lage dichtheden. Uitgesloten wordt dat

de sloten een betekenis hebben voor beschermde vissoorten als kleine modderkruiper en bittervoorn. Geschikt (bodem)habitat voor deze soorten ontbreekt (geen leefgebied mosselen, geen geschikte onderwatervegetatie etc.).

In de sloten is kleine watersalamander (1 man) en gewone pad (6 eisnoeren) vastgesteld (beide Tabel 1 van de Ffw). Het voorkomen van amfibieën lijkt daarmee beperkt te zijn en betreft in ieder geval geen *strikt* beschermde soorten (Tabel 2/3 van de Ffw). Adulte exemplaren noch eiklommen van eventueel te verwachten bruine kikkers (Tabel 1 Ffw) en heikikkers (Tabel 3 Ffw; beide soorten voorkomend in de omgeving) konden worden vastgesteld. De betekenis van het plangebied voor strikt beschermde soorten amfibieën wordt daarmee nihil geacht. Opvallend is tevens het ontbreken van waarnemingen van de bastaardkikker (Tabel 1 Ffw), een soort die elders in Nieuwegein op dezelfde dag door dezelfde waarnemer veelvuldig werd waargenomen.

Reptielen

In de wijde omgeving (met name Houten) komt ringslang voor. Het plangebied is echter ongeschikt voor deze soort. Uitgesloten wordt dat de ingreepzone een wezenlijke betekenis voor ringslangen heeft. Effect van de ingreep op deze soort wordt verwaarloosbaar geacht. Overige soorten reptielen komen niet voor in de omgeving.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren (zoals bijvoorbeeld waterspitsmuis) vastgesteld; deze worden hier ook niet verwacht (buiten bekend areaal en/of ongeschikt habitat). Wel zijn op 7 april 2011 enkele algemene soorten zoogdieren vastgesteld (Tabel 1 Ffw): mol (diverse molshopen), haas (8 exemplaren in de weilanden), konijn (4 exemplaren op de overgang van weiland naar populierenbosje en aanpalend erf). Tevens kunnen in het bosje algemene soorten als bosmuis (verblijfplaatsen) en egel (foeragerend vanuit de omgeving) voorkomen.

Vleermuizen

Op 7 april 2011 is vastgesteld dat het plangebied geen potenties heeft als verblijfplaats voor vleermuizen (overwegend weiland en bomen zonder holten, spleten) en slechts in zeer beperkte mate foerageergebied zal kunnen bieden aan een enkele gewone dwergvleermuis of (incidenteel) laatvlieger. De bomenrij langs het kanaal (die gehandhaafd blijft) vormt mogelijk een vliegroute voor dezelfde soorten. De functie van deze vliegroute zal door de voorgenomen ingreep niet veranderen (een onderbreking van een tiental meters door enkele uitvallende bomen is binnen een eventuele vliegroute overbrugbaar voor de potentiële soorten). Hierbij wordt er wel van uitgegaan dat de fietsbrug niet verlicht wordt.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen zijn in het plangebied niet aanwezig en worden ook niet verwacht. Op 7 april is in het populierenbosje wel een bewoond nest van een zwarte kraai gevonden en het bosje is onderdeel van het territorium van een grote bonte specht (het nest ligt echter ergens ten noorden van het bosje). In het weiland is daarnaast een broedverdacht paar scholeksters waargenomen. Overige waargenomen vogelsoorten broeden

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

met zekerheid (ruim) buiten het plangebied (o.a. in de aanpalende erfbeplanting) en betreffen (in volgorde van opkomst): winterkoning, tjiftjaf, koolmees, merel, boerenwaluw, vink, heggenmus, wilde eend, houtduif, blauwe reiger, grote Canadese gans, brandgans, grauwe gans, soepgans, soepeend, nijlgans, groene specht (roepend vanaf de golfbaan), buizerd (territoriaal ten noorden van plangebied), ekster, groenling, pimpelmees, huismus, Turkse tortel, witte kwikstaart, zanglijster, putter, boomkruiper, zwartkop.

Effecten

Effecten op strikt beschermde soorten zijn niet aan de orde. Als gevolg van de geplande ingreep zal uitsluitend in (zeer) beperkte mate leefgebied van enkele algemene soorten (als mol en bosmuis) worden aangetast (Tabel 1-soorten waarvoor een vrijstelling geldt). Negatieve effecten op de gunstige staat van deze soorten is – vanwege de beperkte omvang van de ingreep en de algemene status van de betrokken soorten – niet aan de orde.

Conclusie

Als gevolg van de geplande ingreep worden geen effecten op strikt beschermde soorten verwacht (mits onderstaande aanbeveling ten aanzien van broedvogels wordt opgevolgd) en slechts zeer beperkte effecten op algemene beschermde soorten (Tabel 1 Ffw) waarvoor een vrijstelling van de Ffw geldt (gunstige staat van instandhouding echter niet in het geding). Ontheffing is niet aan de orde.

Aanbevelingen

Bij het verwijderen van bomen en/of beplanting dient verstoring van broedvogels te worden voorkomen. Aanbevolen wordt de bomen en/of beplanting buiten het broedseizoen te verwijderen. Het broedseizoen loopt vanaf half maart tot en met augustus. Indien de werkzaamheden binnen dit seizoen zijn gepland kunnen deze worden uitgevoerd, indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit kan door voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden de bomen en/of beplanting te controleren op nesten.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met G.J. Brandjes.

Akkoord voor uitgave:

E.J.F. de Boer
Teamleider

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

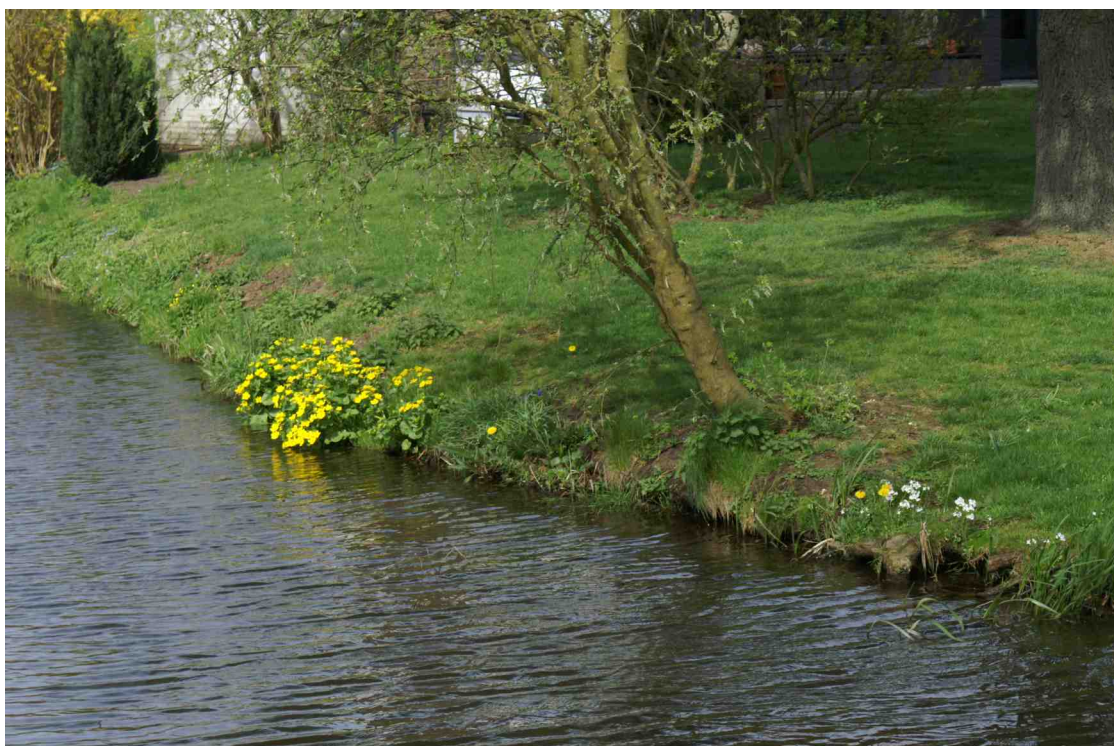
© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nieuwegein

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Fotobijlage

(alle foto's gemaakt op 7 april 2011 door G.J. Brandjes)

Dotterbloem: één van de vier pollen aangetroffen 200 meter ten noorden van plangebied (7 april 2011).

Parallelsloot (ARK) in het plangebied (kijkend in ZO-richting): geen beschermde vissen / geen amfibieën vastgesteld op 7 april 2011.

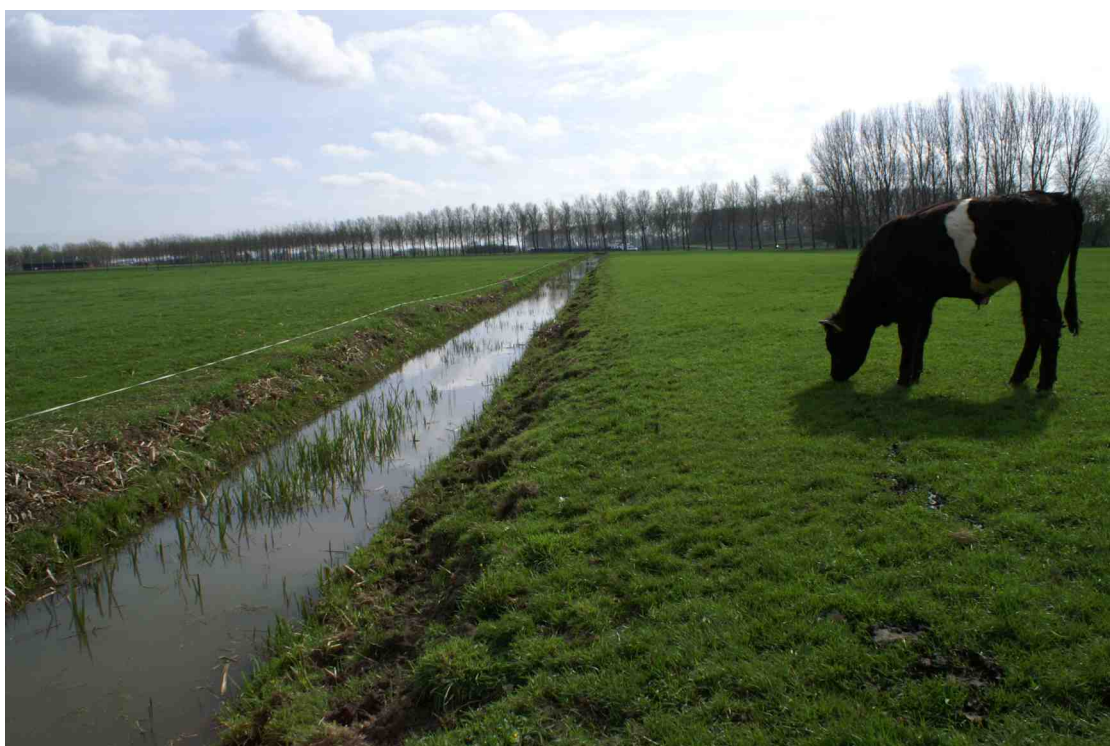
Populierenbosje en parallelsloot (ARK) in het plangebied (kijkend in NW-richting): spechtengaten / spleten zijn niet vastgesteld, bomen zijn daarmee ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende soorten vleermuizen. Wel komen enkele algemene zoogdieren (Ffw Tabel 1) voor: konijn en mol zijn vastgesteld op 7 april 2011 (molshopen zichtbaar op de foto) en een soort als bosmuis wordt verwacht. Midden boven op de foto een nest van zwarte kraai (zie onder).

Nest zwarte kraai in het populierenbosje: te ontzien zolang bewoond (is op 7 april 2011 vastgesteld), maar niet jaarrond beschermd.

Zicht op één van de twee bermsloten: geen beschermde vissoorten, wel kleine watersalamander en gewone pad vastgesteld (Tabel 1 Ffw). In het weiland tevens haas en scholekster.

Dezelfde bermsloot, nu 150 meter ten noorden van de ingreepzone (geen beschermde vissoorten, wel kleine watersalamander en gewone pad - Tabel 1 Ffw). Hier lokaal geschikt voor zwanebloem (Tabel 1 Ffw). Geen potenties voor strikt beschermde (Tabel 2/3 Ffw) soorten (ringslang, heikikker etc.).

Pleisterende 'zwemvliezen' op het weiland: grote Canadese ganzen, grauwe ganzen, brandganzen, Nijlganzen. Een paartje scholeksters is zojuist opgevlogen (7 april 2011).